МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«Шляхи підвищення зайнятості населення в Україні (на прикладі Одеської області)»**

Виконавець:
студентка групи М 12 УІ курсу
центру заочної форми навчання
Лещенко А.В. _____

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Гейко Л.М. _____

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Зайнятість населення в усіх країнах світу посідає провідне місце у системі соціальних та економічних проблем, і разом з показниками рівня життя є важливим індикатором соціальних процесів. Вона розглядається як один із головних орієнтирів розвитку соціально-економічної системи, який визначає перегрупування фінансових, матеріальних і трудових ресурсів в національному господарстві, розміщення продуктивних сил, шляхи підвищення якості і рівня життя.

Безробіття як прояв політики зайнятості є невід'ємною складовою ринкової економіки, одним із негативних наслідків самої природи ринку, результатом дії його головного закону – попиту і пропозиції. Усі країни світу прикладають багато зусиль для подолання даного явища, але жодній ще не вдалося ліквідувати його повністю. Основними базовими макроекономічними вадами на шляху формування ефективної моделі ринку праці в Україні є низька продуктивність праці, відсутність серйозних структурних зрушень в економіці країни, висока тіньова складова, низька ціна праці. Державне регулювання зайнятості населення в основному спрямоване на допомогу традиційним групам ризику та особам, які знаходяться під загрозою звільнення з промислових та інших підприємств.

Питання ж найбільш цінної з людської точки зору, довгочасної економічної віддачі частини трудового потенціалу залишається невирішеним. Реальну небезпеку для країни становить деградація структури робочих місць і людського потенціалу внаслідок скорочення зайнятості у галузях, що потребують праці високої якості, і збільшення зайнятості в торгівлі та посередницькій діяльності переважно у неформальному секторі. Крім того, характерним є збільшення довгострокового безробіття.

Мета дослідження: обгрунтування шляхів підвищення зайнятості населення в Одеській області.

Відповідно до означеної мети поставлені наступні **завдання дослідження:**

- розкрити сутність зайнятості населення та її визначення;
- охарактеризувати види та показники зайнятості населення;
- дослідити державну політику зайнятості населення в Україні;
- вивчити соціально-економічний стан Одеської області;
- оцінити стан зайнятості населення в Одеській області;
- проаналізувати рівень безробіття та тіньової зайнятості;
- визначити основні проблеми та чинники, що визначають зайнятість населення в Одеському регіоні;
- висвітлити зарубіжний досвід підвищення рівня населення та якості життя населення;

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері зайнятості населення.

Предмет дослідження є чинники та шляхи підвищення рівня зайнятості та безробіття, а також обгрунтування шляхів підвищення зайнятості населення.

Методи дослідження. Для досягнення наукової об'єктивності застосовувався широкий спектр загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: діалектичний метод, формально-логічний метод, методи аналізу та синтезу, метод узагальнення, методи індукції, дедукції, моделювання та прогнозування.

Інформаційною базою дослідження Інформаційною базою роботи були закони України, укази та розпорядження Президента України, постанови Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, нормативні акти органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, дослідження вітчизняних і зарубіжних учених тощо.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (71 найменування) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Основний зміст викладено на 84 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 14 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези «Актуальні питання зайнятості населення в Україні» у збірнику «Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхи вирішення. Матеріали v міжнародної науково-практичної конференції 14-15 вересня 2017 року». - Одеса, 2017.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі ***«Теоретичні аспекти зайнятості населення»*** розкрито сутність зайнятості населення та її визначення, охарактеризовано види та показники зайнятості населення, досліджено державну політику зайнятості населення в Україні.

У другому розділі ***«Аналіз зайнятості населення в Одеській області в 2014-2016 рр.»*** описано та проаналізовано соціально-економічний стан Одеської області, оцінено стан зайнятості населення в Одеській області, досліджено рівень безробіття та тіньової зайнятості.

У третьому розділі ***«Шляхи підвищення зайнятості населення»*** розкрито основні проблеми та чинники, що визначають зайнятість населення в Одеському регіоні, висвітлено зарубіжний досвід підвищення рівня населення та якості життя населення, описано можливі шляхи підвищення рівня зайнятості населення в Одеській області.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження процессу зайнятості населення в Україні дозволяє зробити висновки:

1. Стан ринку праці в областях країни визначається загальною ситуацією в економіці, а саме: спадом виробництва, структурним регресом, змінами у

формах власності, ситуацією в інвестиційній сфері. Попит на робочу силу також перебуває в кризовому стані, що в сучасних умовах потребує його стимулювання.

2. Валовий регіональний продукт області протягом аналізованого періоду зрос на 6,2%, А у розрахунку на одного мешканця області – на 6,1%.

3. За підсумками 2016 року кількість безробітного населення становила 1691,5 тис. осіб, переважна їх кількість припадає на працездатних, що мешкають у сільській місцевості.

4. Протягом 2014-2016 років рівень безробіття в Одеській області залишався практично незмінним і становив у 2016 році 9,1%.

5. Переважну частину безробітного населення становлять чоловіки: у 2013 році 76,81%, у 2016 році – 75,72%. Частка міського населення у заагальній кількості безробітних переважає від частки сільського : у 2013 році 71,93%, у 2014 році – 70,48 %, у 2015 році – 72,75 %, й у 2016 році – 65,24%.

6. Сьогодні в Одеській області існує значне перевищення пропозиції робочої сили над її потребою. Це приводить до того, що зростає кількість «хронічного безробіття», тобто тих, хто не може отримати роботу більше ніж протягом одного року.

7. Аналіз неформальної зайнятості у розрізі вікових груп показує, що у неформальному секторі економіки в основному зайняті особи працездатного віку, де їх частка у 2016 р. склала 94,2%. Найвищий її рівень характерний для осіб у віці 15-24 роки (35,8%) та у віці 60-70 років (36,2%), саме ці категорії населення є найбільш вразливими.

8. Найбільш актуальною проблемою щодо зайнятості населення в Україні є проблема конкурентоспроможності національного ринку праці. Сучасний стан розвитку економіки України характеризується трансформаційними процесами і позитивний результат таких перетворень не може бути досягнутий без виходу на якісно новий рівень кваліфікації робочої сили та її конкурентоспроможності.

9. Проведене дослідження зарубіжного опиту показало, що у країнах ЄС значну роль у вирішенні проблеми зайнятості відіграє регіональна політика, яка

орієнтована на зменшення розриву між рівнями розвитку різних регіонів, ліквідацію відставання «депресивних» європейських територій.

10. Основними напрямами подолання безробіття в Україні є:

а) підвищення добробуту за рахунок особистого трудового внеску, підприємництва та ділової активності;

б) надання відповідної допомоги по безробіттю, збереження робочих місць та перепідготовка осіб, які втратили роботу;

в) проведення ґрунтовної пенсійної реформи;

г) сприяння всебічному державному захисту інтелектуального потенціалу суспільства;

д) проведення спеціальних ярмарків праці для навчальних закладів з метою працевлаштування випускників;

е) розширення досвіду організації зустрічей із роботодавцями та колишніми безробітними, які успішно знайшли роботу чи заснували власний бізнес;

є) посилення координації міжнародної діяльності в частині інформаційного обміну з питань зайнятості;

ж) забезпечення стабільного фінансування та державної підтримки розвитку духовної сфери, освіти, науки і культури.

11. Пожвавлення економічної діяльності, збільшення обсягів інвестиційних вкладень у розвиток малого підприємництва позитивно впливатимуть на створення нових робочих місць і сприятимуть зростанню рівня зайнятості населення.

12. Більш ефективному використанню наявних та створенню додаткових робочих місць сприятиме впровадження нового для України стандарту – мінімальної погодинної заробітної плати.

АНОТАЦІЯ

Лещенко А. В., «Шляхи підвищення зайнятості населення в Україні (на прикладі Одеської області)»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за програмою «Економіка, планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері зайнятості населення.

У роботі розглянуті теоретичні аспекти зайнятості населення: економічна сутність, види та показники зайнятості, державне регулювання зайнятості..

Здійснено аналіз зайнятості населення в Одеській області. Виявлені проблеми зайнятості населення.

Запропоновано шляхи підвищення зайнятості населення.

Ключові слова: зайнятість, види зайнятості, безробіття, політика зайнятості, чинники зайнятості.

ANNOTATION

Leshchenko A. V., «Ways to increase employment in Ukraine (on example of Odessa region)»,
thesis for Master degree in specialty
«Business, trade and exchange activities»
under the program «Economy, Planning and Business Management»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of research – social relations in the field of employment.

The work deals with the theoretical aspects employments of the population: economic essence, types and indicators of employment, state regulation of employment.

The analysis of employment in Odessa region is carried out**.** The problems of employment of the population are revealed.

Ways of increase of employment of the population are offered.

Keywords: employment, types of employment, unemployment, employment policy, employment factors.